

EGLĖ
EINIKYTĖ-
NARKEVIČIENĖ

„Tyras“

Simbolistinė

Eglės Einikytės—Narkevičienės keramika

Eglę Einikytę—Narkevičienę sunku apibūdinti vien tik keramikės vardu, tiksliau menininkę būtų vadinti keramike—filosofe, kuriančia daugiasluoksnius, prisodrintus simbolinių prasmių ir atvirus interpretacijoms kūrinius. Jos darbuose vyrauja platus meninės raiškos spektras, apimantis tiek dekoratyvinės ar utilitarinės paskirties, tiek meninę keramiką, kurioje dailininkė vaizduoja stilizuotas antropomorfinės ir zoomorfinės figūras.

2015—aisias metais, gavusi valstybinę stipendiją Lietuvos kultūros ir meno kūrėjams, dailininkė surengė naujausių darbų parodą „Tyras,,,“ kurioje jautriai nagrinėja savęs paieškos, kitiškumo, tarpusavio santykių, susiliejimo su gamta temas. Be to, autorė nevengia nepatogių temų: laikinumo, mirties, kūno irimo („Perdegęs,, 2015, „Miškas,, 2014—2015). Eglė Einikytė—Narkevičienė išsiskiria iš kitų šiuolaikinio meno kūrėjų gebėjimu į nemalonus, mūsų visuomenėje ignoruojamus dalykus pažvelgti nesilaikant egocentriškumo kanonų.

Parodos „Tyras,, eksponatai sukurti iš subtilaus, vizualiai patrauklaus porceliano ir grubesnės akmens masės, kuri kūriniams suteikia rūstumo. Menininkė teigia, jog tokias medžiagas darbams parenka siekdama geriau atskleisti jų turinį: norėdama perteikti švarumą ir trapumą naudoja baltą australišką porcelianą, o kontrastui pabrėžti renkasi pastarojo ir grubaus šamoto masių junginį.

E. Einikytė—Narkevičienė naudoja ne vien tradicinės, keramikoje įprastos medžiagas — dailininkė savo kūrinius papildo netikėtais junginiais su medžiu, metalu, veidrodžiais, taip keramiką priartinama prie skulptūros. Ši jungtis natūraliai įsilies į kūrinių plastiką, tad iš pirmo žvilgsnio gali būti net nepastebima. Skulptūroje „Laikinas—amžinas,, (2014) melancholiškai nusiteikusi berankė ir bekojė būtybė, kurios kūną dengia žalios dėmės, organiškai susilieja su jos postamentu pavirtusio sutrūkinėjusio kelmo samanomis. Kitokia dermė matoma kompozicijoje „Iz griazi v kniazi,, („Iš purvo į kunigaikščius,,, 2013), kuriame skirtingos medžiagos susilieja ne fiziškai, o turinio atžvilgiu: veidrodyje matomas avino atspindys — svarbiausia kūrinio detalė, be kurios darbas būtų neišbaigtas. „Apleistuose namuose,, (2015) veidrodis taip pat naudojamas tikslingai — lyg kanarėlė narvelyje gyvenančio šikšnosparnio žvilgsnis žiūrovą pasiekia ne tiesiogiai, o per atspindį. Dar vienas netikėtumas — keramikos ir fotografijos simbiozė „Gyvenimo spalvos I, II,, (2014; už šią kompoziciją autorė buvo apdovanota 3—ioje Vilniaus keramikos bienalėje), sukurianti teatro scenografijos ir joje vaidinančių aktorių įspūdį.

Daugelyje E. Einikytės—Narkevičienės skulptūrėlių išryškėja žmogaus ar gyvūno figūrų ir geometrinių kūnų priešprieša. Kubai bei stačiakampiai gretasieniai įspraudžia gyvų būtybių kūnus į nepatogias situacijas ir kartu metaforiškai nusako menininkės suformuotą pastarųjų vidinę būseną. Kūrinyje „Trauka,, (2014—2015) minkštai modeliuotos, stilizuotos žmogaus kūno formos supriešinamos su griežtomis kvadratinėmis. Šios traukia vinis, veržles, raktus ir kitus metalinius daiktus. Autorė simboliškai vaizduoja asmenybę varžančias, neleidžiančias atsiskleisti aplinkybes, kurios prikausto prie žemės bei neleidžia tobulėti. Ne vieną interpretaciją leidžia sukurti ir kompozicija „Nulipę nuo postamentų,, (2014), kurioje stačiakampiai pjedestalai atskiria žmones vienus nuo kitų sienomis, ar kūrinyje „Ne viskas, kas juoda, yra juoda,, (2015), sukurta remiantis baltos ir juodos spalvos bei aptakaus ir griežtai linijinio kūno kontrastais.

Vaizduodama žmones dailininkė naudoja stilizaciją, kuri padeda atsakyti lytį, amžių, asmeninius bruožus apibūdinančių detalių — personažai tampa universalūs, tad tokiu būdu žiūrovas gali tapatintis su kiekvienu iš jų. Įdomu, jog gyvūnų figūros nėra apibendrinamos, o savo saldžiu realistiškumu primena prancūzų rokoko paveiksluose vaizduojamus žvėrelius. Dėl šios strategijos išryškėja kontrastas tarp sveikų, gyvybingų gyvūnų ir buvusių gyvų, o dabar tik yrančių subjektų. Kompozicijoje „Perdegęs,, kūną apraizgiusios spiralės baigia jį sunaikinti, tik prie kojų lyg sukrešėjusio kraujo bala blizga glazūra. Kūrinyje „Miškas,, „medžiai,, iš tiesų primena į žemę įaugusias žmogaus kojas. Vis dėlto E. Einikytės—Narkevičienės avelėms ir stirnoms negresia yrančių žmonių likimas — gyvendamos daroje su gamta, kuri pabrėžiama fotografijomis papildytuose darbuose „Gyvenimo spalvos I, II,,, jos išvengia tokio likimo.

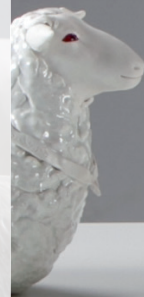

Parodos kontekste tematiškai išsiskiria kelios iki šiol neaparttos kompozicijos. „Balti,, (2015) vaizduoja nežemiškas būtybes, padengtas kilpelėmis, veidus pridengusias prabangaus metalo — aukso ir platinos — kaukėmis. Menininkė žaidžia su stereotipais, vietoje didžiausių, didžiagalvių ateivių kurdama beveidžius, atspindinčius juos supančią aplinką. Dar viena fantastinė būtybė vaizduojama darbe „Grybas,,„ dekoruotame grublėta faktūra. Abiejuose kūrinuose aiškiai juntamos kūno gestais išreikštos žmonėms būdingos emocinės būsenos — abejingumas ir nusivylimas, — tad nors darbuose matomos nežemiškos būtybės, paradoksalu, jog jos mums kalba apie žmogiškumą.

E. Einikytės—Narkevičienės kūrinuose dažnai sutinkami tradiciniai, dailės istorijoje paplitę ikonologinę reikšmę turintys simboliai. Iki šiol neapartame kūrinyje „Tyras,, (2013—2014), pagal kurį pavadinta ir pati paroda, menininkė pasitelkia avino (jėga, tikslo siekimas), avių (naivumas, paklusnumas) ir avinėlio (nekaltumas) simbolius. Jei atsižvelgsime į krikščionišką ikonografiją, avinėlio vaizdavimas raudona spalva virsta nuoroda į kankinystę ir aukojimą. Kita vertus, nuo seniausių laikų raudona laikoma agresyvia gyvybingumo, meilės, žūtbutinės kovos spalva. Taigi visą kompoziciją galima perskaityti ir kaip krikščionišką siužetą, ir kaip šiuolaikinėje visuomenėje egzistuojančią atskirties problematiką liečiantį kūrinį, keliantį klausimus apie kitiškumą bei paklusnumą.

Keramikę Eglę Einikytę—Narkevičienę galima laikyti simbolizmo krypties tradicijų tęsėja. Kaip ir XIX a. pab. simbolistų, taip ir šios dailininkės kūryboje vyrauja nevienalytė raiška nuo natūralizmo iki stipraus stilizavimo. Be to, menininkės darbuose gausu iracionalių vaizdinių, netrūksta mirties motyvų, dažnas nerimas, melancholija ir kiti stiprūs emociniai išgyvenimai. Visa tai perteikiama turtinga, individualia simbolių kalba, kuri virsta tiltu tarp dailininkės ir žiūrovo.

Dailėtyrininkė Deima Žuklytė

„Balti” (“White”)
2015 m., (porcelānas, glazūra,
auksas, platina) h 75 cm.

„Ne viskas kas juoda yra juoda“ („Not everything that is black is black“)
2015 m., (akmens masė, porcelianas, glazūra) h 42cm., 100x40 cm.

„Gyvenimo spalvos I“ („Colours of life I“)
 2014 m., (porcelianas, poglazūriniai dažai, glazūra,
 autoriaus fotografija) 90x50 cm.

„Gyvenimo spalvos II“
("Colours of life II")
2014 m., (akmens masė, raugo
technika, autoriaus fotografija)
90x60 cm.

„Apleisti namai” (“Abandoned house”)
2015 m., (porcelianas, akmens masē, viela, veidrodis)
h 44cm.

„Indas” (“Vessel”)
2014 m., (porcelianas, akmens masē) h 50 cm.

„Miškas” (“Forest”)

2014 — 2015 m., (akmens masė,
glazūra) h 55 cm., 120x40 cm.

„Trauka” (“Pull”)

2014 — 2015 m., (akmens masė,
glazūra) h 85cm.

„Iz griazi v kniazi”
("From zero to hero")
2013 m., (porcelānas,
akmens masē, veidrodīs)
38x29 cm.

„Grybas
("Fungus")
2015 m., (porcelianas, glazūra)
h 52 cm.

„Laikinas — amžinas“
("Temporary — eternal")
2014 m., (porcelianas, medis)
h 82 cm.

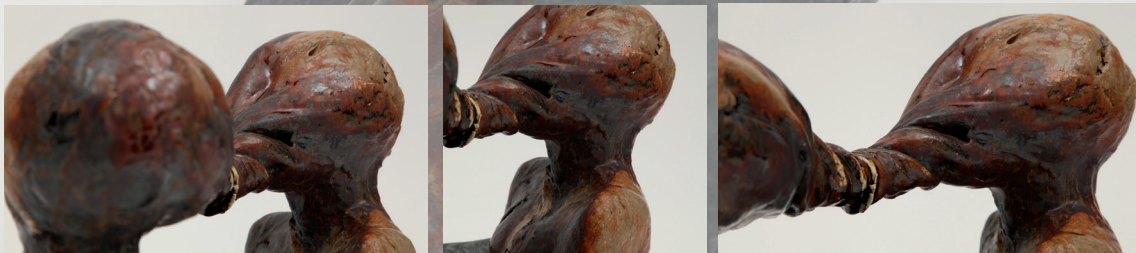

„Perdegēs” (“Burnt-out”)
2015 m., (akmens masė, glazūra)
h 62cm.

„Pokalbis” (“Dialogue”)
2014 m., (akmens masė, glazūra)
h 22cm., 55x33 cm.

„Nulipe nuo postamentų“
("Dismounted from the platforms")
2014 m., (akmens masė, glazūra, raku technika)
h 50 cm., 120x50 cm.

„Kelias namo“
("The way home")
2015 m., (akmens masė,
glazūra) h 60 cm.

Symbolism of Eglė Einikytė-Narkevičienė's Ceramics

Summary

It is hard to call Eglė Einikytė-Narkevičienė only a ceramicist. To be precisely, she should be called a ceramicist-philosopher. The wide artistic spectrum prevails in her works of art, it involves both decorative and utilitarian function also artistic ceramics.

In 2015 E. Einikytė-Narkevičienė was given a national grant dedicated to Lithuania, artists and curated the exhibition of her newest works called „Pure,, where she analyses self-discovery practices, otherness, intercommunication and merger with nature. Besides, author doesn't try to avoid embarrassing themes: temporality, death, decay of body (for instance works „Burnt-out,, 2015, „Forest,, 2014-2015).

The showpieces of the exhibition „Pure,, are created from subtle, visually attractive porcelain and harsh firestone which brings toughness to the pieces of art. E. Einikytė-Narkevičienė uses not only traditional ceramic materials but supplements them with unexpected combinations of wood, metal, mirror. This connection naturally interblends to the plastic art so it can be hardly seen from the first sight.

Many E. Einikytė-Narkevičienė's sculptures show an antithesis of human or animal figure and geometrical bodies. Cubes and cuboids wedge in the bodies of alive creatures into uncomfortable situations and also figuratively tell their inner condition formed by the artist. This tendency is being seen in works „The Pull,, (2014-2015), „Dismounted from the platforms,, (2014), „Not everything that is black is black,, (2015).

Depicting human artist stylizes their bodies; this strategy helps to reject details which describe gender, age, personal features. Characters become universal, thus, in this way spectator can identify with every one of them. Interestingly, figures of animals aren't generalized though they remind sweet, realistic beasts, represented in French Rococo paintings. Therefore, the contrast develops between healthy, vital animals and former alive, now decaying individuals.

In E. Einikytė-Narkevičienė's works traditional symbols which have iconological meaning and are popular in the art history can be noticed. In composition „Pure,, (2013-2014) (which has given the name for all exhibition) the artist invokes ram (force, reaching of aim), sheep (naivety, obedience) and lamb (innocence) symbols. The whole work can be understood as a Christian narrative or as an analysis of disjuncture existing in nowadays society and addressing the issues of otherness and obedience.

On the whole, ceramicist Eglė Einikytė-Narkevičienė can be considered as a successor of symbolism movement traditions. Variegated artistic expression from naturalism to intense pastiche dominates in Einikytė-Narkevičienė's oeuvres. Moreover, artist's works are full of irrational images, death motifs, also dismay and melancholy are frequent. All of them are conveyed by rich, individual language of symbols which become the bridges between the artist and the viewer.

Eglė Einikytė-Narkevičienė
Ceramics artist

Suvalkų g. 5-11,
031066 Vilnius, Lithuania
Ph.: +370 615 19738
E-mail: egle_einikyte@hotmail.com
www.egleskeramika.lt

Viršelyje: „Tyras“ („Pure“)

2013 - 2014 m., (porcelianas, glazūra) h 23 cm., 120x50 cm.